

Red.prof. dr. Majda Pšunder
Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru
Študijsko leto 2009 / 2010

OPAZOVALNA PRAKSA pri predmetu PEDAGOGIKA

Ime in priimek študenta: M. K.
Pedagoška fakulteta UM, 1. Letnik, RP

1. UVOD

Opazovalno prakso sem opravljala na osnovni šoli Tabor 1 v Mariboru. To šolo obiskuje okrog 400 učencev, za katere skrbi več kot 40 učiteljev. Moja naloga je bila opazovati učiteljevo pedagoško delo. Pomembno je da učitelj pravilno komunicira z učenci, s starši in s svojimi sodelavci. Zanimivo je bilo opazovati kako so nekateri učitelji učence poskušali motivirati za delo in na kakšne načine so se učenci vključevali v pouk. Tako učitelji kot učenci so v času pouka, med poukom, v odmorih in po pouku opravljali različna dela. V šoli so se pojavile tudi konfliktne situacije, ki so jih učitelji reševali na različne načine.

Cilj opazovalne prakse je bil seznaniti študente z življenjem in vzgojno izobraževalnim delom šole, usposobiti študente za prepoznavanje specifične pedagoškega dela obenem pa jih usposobiti tudi za opazovanje konkretnih oblik pedagoškega dela.

1. dan opazovalne prakse

Prvi dan nas je v šoli sprejela ravnateljica mag. Jožica Rapac, ki nam je predstavila šolo, šolski koledar, interesne dejavnosti učencev, urnik in katere dodatne storitve ponuja šola. Torej smo se že prvi seznanili z življenjem šole. To pa je bilo vse, saj se pouka takrat še nismo udeležili. Razlog, ki so nam ga navedli je bil ta, da se učitelji še niso utegnili pripraviti na pouk pri katerem bi opazovali njihovo delo, saj je šola prepozno sporočila kdaj pridemo študentke na opazovalno prakso.

2. dan opazovalne prakse 6.11.2009

Prvi dve uri smo bili v prvem razredu. Uro sta vodili dve učiteljici. Otroci so se tisti dan učili o temi živali in zima. Otroci so sedeli v krogu učiteljica pa jim je zastavljala splošna vprašanja o tem kaj že vedo o naravi in jeseni. Vsi otroci so zelo pridno sodelovali. Učiteljčin pristop je bil dokaj strog pa vendar se je z učenci pogovarjala na prijazen način. Učiteljica je v pouk vključila tudi naravo. Skozi okno je pokazala na drevo in vprašala, kaj se z drevesi dogaja pozimi. Sproti jim je tudi razlagala stvari, ki jih otroci še niso razumeli (npr. zakaj živalim odpade dlaka?). Videlo se je da učiteljici med seboj dobro sodelujeta. Ena je brala zgodnico nato pa je druga učencem zastavljala vprašanja. Nato je ena igrala na klaviaturo druga pa je pela. Vsak pravilen odgovor sta zelo pohvalili. Tudi z tem sta otrokom dvignili motivacijo. Učiteljica je pridobila otrokovo pozornost tudi z tem, da je učence vprašala po osebnih izkušnjah o čemer otroci zelo radi govorijo. Čez nekaj časa učenci niso bili več zbrani pa tudi sedeti niso mogli več mirno. zato jih je razgibala tako, da so pokazali kako se gibajo živali (npr. kako z krili mahajo ptice, kako kavsne ptica,...). Za popestritev teme so zapeli tudi različne pesmi o živalih in zaigrali so igro v katero so bili vključeni nekateri učenci, drugi pa so bil kot opazovalci. Nekateri učenci so bili nemirni, zato jih je učiteljica venomer opozarjala na pravilno vedenje. In da naj dvignejo roko, če želijo kaj povedati. Opazila sem da so zgodbo ponovili vsaj 5 krat ampak to vsakič na drugačen zanimiv način (zgodnico so odigrali, prebrali, poslušali na CD-ju,..).

Naslednji dve uri smo preživeli v drugem a razredu, kjer so se seznanili z črko d. Najprej jim je učiteljica prebrala zgodbo o dihurju. Ker so se učili črko d se je vsako ime v zgodbi začelo na to črko. Nato so učenci sami ugotovili katero črko se bodo učili. Da so se učenci malo razgibali in hkrati ugotovili kako črka d sploh izgleda, so sami sebi na dlan pisal črko d. kasneje pa so to črko pisali tudi po sošolčevem hrbtu. Da so bili učenci skoncentrirani je vsak izmed njih še moral povedati besedo na d, ki pa je morala biti drugačna od svojih predhodnikov. To je zahtevalo od učencev da mislijo. Učiteljica je učence opozorila tudi na pravilno sedenje in pregledovala ali učenci črke pravilno zapisujejo. Kasneje so morali učiteljici oddati zvezke. Učiteljica je kar na enkrat rekla, da je čas za oddajanje zvezkov potekel. Zmotilo me je predvsem to, da učiteljica že na začetku ni povedala v kakšnem času morajo oddati zvezek. Dve učenki nista pravi čas oddali zvezek zato jima zvezka ni hotela pregledati.

Zadnji dve uri smo preživeli še v petem razredu. V tem razredu so se že poznale razlike med učenci, saj sta med njimi dva učenca s posebnimi potrebami in en Rom. Ta je sedel sam in ni aktivno sodeloval pri pouku. Najprej so ponovili prejšnjo snov. Nato so dobili list z vprašanji, odgovore na jih pa so našli v učbeniku. Skupaj z učiteljico so prebrali navodila. Po potrebi pa jih je tudi dodatno razložila. Pri delu so učenci sedeli v skupinah. Boljši in slabši so bili v

skupinah mešano, pri vprašanih pa jim je rade volje pomagala tudi učiteljica. Odnosi v razredu so bili zelo sproščeni pa tudi učenci so si med seboj pomagali. Pozorni so bili tudi na tiste učence, ki jim ne utegnejo slediti in so jih počakali, če je bilo to potrebno. Da se učenci in učiteljica dobro razumejo je pokazalo tudi to, da je pri zadnji uri športne vzgoje učiteljica telovadila skupaj z učenci.

3. dan opazovalne prakse

Naš dan se je začel v drugem razredu v katerem je 22 učencev. Najprej so se za sprostitev in motivacijo igrali igrico dan in noč. To je bil tudi uvod v njihovo temo, saj so se nato pogovarjali o tem kaj pomeni noč in kaj dan. Ker so bili učenci zelo neposlušni jih je učiteljica neprestano opozarjala, da naj poslušajo drug drugega. Učiteljica jim je nato prebrala pesmico katero so se morali učenci naučiti tudi na pamet.

Naslednji dve uri smo bili med učenci tretjega b razreda. Učiteljica je učencem pripovedovala zgodbico za popestritev pa je na folijah prikazovala slike iz zgodbe. Nato so otroci brali na glas in takoj so se pokazale razlike v branju med njimi. Učiteljica je poslušala njihovo branje, vendar pa je vmes pospravljala tudi svoje stvari v torbico. Učiteljica jih je sprti popravljala in razlagala besede, ki otrokom niso bole razumljive (npr. skladišče, širikotno). Naslednja naloga učencev je bila, da narišejo mesto v katerem se zgradbe med seboj prekrivajo. Otroci so bili v razredu zelo nemirni, brez dovoljenja so lahko zapuščali učilnico in se po njej sprehajali. Tudi govorili in spraševali so ne da bi dvigovali roko. To pa učiteljice ni nič motilo, saj jih niti enkrat ni opozorila. Ko so otroci risali jim je učiteljica predvaja prijetno otroško glasbo. Otroci so se takrat že precej sprostiti. Nekatera dekleta so tudi plesala po razredu. Učiteljica pa jim je to dovolila in se jim smejala. Ko so končali jim je učiteljica zaželela lep vikend.

Med odmori so otroci tekali po hodnikih, učitelji pa so hodili mimo kot da jih ne vidijo. Niti en učitelj ni opozoril učenca, ki je drugega učenca odrival po hodniku. Med odmori so se učitelji vračali v zbornico ali pa so se na hodniku pogovarjali s svojimi sodelavci.

Zadnji dve uri pa smo bile prisotne pri podaljšanem bivanju. Učenci so skupaj z učiteljico naredili domačo nalogo. Ko so svoje delo opravili so se nekateri odšli igrat, drugi pa so se učili ali brali. Tukaj smo se seznanile tudi z ređovalnico in dnevnikom, ter izvedeli kako je potrebno pravilno izpolniti to dokumentacijo.

4. dan opazovalne prakse

Ta dan je bila naša naloga okrasiti šolo z božičnimi okraski. Takrat smo imeli možnost, da vidimo kakšno je življenje šole med odmori in na hodnikih. Opazila sem, da se je veliko učencev sprehajalo po hodnikih tudi, ko je bil čas za pouk. Iz časov mojega osnovnošolskega šolanja se spomnim, da smo mi smeli zapustiti razred samo v primeru, če smo morali na stranišče. Tudi, če so učitelji vedeli učence, da se sprehajajo po hodniku v času pouka, jih na to niso opozorili. Med odmori so nekateri učenci skakali po hodniku, se prerivali ali celo pretepali. Kar nekaj učiteljic je bilo v tistem času na hodniku pa vendar ni ukrepala nobena.

5. dan opazovalne prakse

Dan smo začeli pri specialni pedagoginji. Učila je deklico staro sedem let, ki ima probleme predvsem s koncentracijo, zato sta opravljale različne naloge za izboljšanje tega področja. Deklica je bila zelo težko vzdrževala koncentracijo. Zanimale so jo druge stvari, kot pa njene naloge, poleg tega pa je veliko govorila. Veliko krat tudi take stvari, ki si jih je sproti izmišljevala. Učiteljica je deklico spodbujala in jo spominjala, da mora nalogo narediti do konca. Deklica na nekatera vprašanja odgovarja kar na pamet ne da bi prej o neki stvari malo razmislila (npr. koliko je $1+3$? Deklica je takoj odgovorila 5). Pedagoginja se je zelo trudila za dekličino skoncentriranost. Njeno motivacijo je poskušala dvigniti tudi z tem, da jo je vprašala po stvareh, ki jih dela doma.

Naslednjih nekaj ur pa smo preživeli skupaj z drugim razredom. Obiskali smo knjižnico v bližini šole. Dodelili so nam nalogo, da vsaka popazi na nekaj otrok. Ob prihodu v knjižnico so bili otroci zelo veseli. Večina jih je z zanimanjem poslušala pripovedovanje zgodbe. Nemirne učence sta učiteljici poskušali umiriti. Eden izmed učencev pa je zaradi klepetanja moral cel čas pripovedovanja stati. Po prebranih zgodbicah so se otroci še lahko malo poigrali. Opazila sem, da so se nekateri otroci raje igrali sami, drugi pa v skupinah. Otroci so se na koncu zahvalili in vrnili smo se v šolo.

Zadnji dve uri smo se vrnili k pedagoginji. Pri njej sta vadila učenca iz petega razreda, ki imata težave pri opismenjevanju. Za njiju je pripravila posebno besedilo. Povedala nam je, da je za take otroke potrebno pripraviti besedilo primerne velikosti. Besedilo pa je potrebno tudi dodatno odebeliti ali podčrtati. Tako so pomembni podatki bolj v ospredju, kar je takim otrokom v veliko pomoč. Učenca sta pridno sodelovala, zato ju je učiteljica veliko hvalila in ju spodbujala.

6. dan opazovalne prakse

Najprej smo bili v tretjem razredu, kjer so se učili klike kaže ura. Že takoj na začetku sta učiteljici za popestritev zaigrali igro o uri. Otroci so se zelo zabavali. Nato je vsak izdelal svojo uro iz kartona. Pri tem smo jim pomagale tudi študentke, da je delo bilo hitreje končano. Učenci so bili zelo poslušni in so pridno sodelovali. Vsak je nato uro nastavil po svoji želji in nato sošolcem povedal koliko kaže njegova ura. Učiteljica jih je pohvalila, če je bil odgovor pravilen. V naslednji uri so se preselili v računalniško učilnico kjer so nadaljevali z učenjem predlogov. Učenci so bili zelo veseli, da bodo na računalnikih. Vsi so računalnik zelo dobro obvladali. Kdor je končal z delom prej je lahko rešil še križanko. Tukaj se je videlo, da učiteljica na to ni bila precej dobro pripravljena, saj je učencem sprva priporočila križanko, ki je bila glede na njihovo starost precej težka. Kmalu pa se je popravila in učencem priporočila drugo križanko.

Nato je sledila naša ura v petem razredu. Ta dan so učenci prvič slišali za potence. Ker je večina učencev zelo radovednih jih je seveda zanimalo kakšna je ta snov. Ko so učiteljico vprašali kaj je to za snov jim je odgovorila, da bodo že sami sproti ugotovili. Na grafoskop jim je dala folijo, da so si prepisali pomembne podatke. Sama ni razložila o tej stvari ničesar. Nato so morali učenci reševati naloge na tablo. Ko ena izmed učenk ni napisala pravega odgovora, jo je poslala v klop ne da bi ji obrazložila snov. V klop jo je poslala na zelo grd

način, poleg tega pa ji je rekla da naj drugič bolje posluša. To nalogo je nato dokončal njen sošolec. Tega je zelo pohvalila, da je hitro osvojil novo snov. Bila je hitro vzkipljiva in včasih se je razjezila brez pravega razloga. Če kdo izmed učencev ni znal pravilno rešiti računa je samo zmigovala z glavo. V naslednji uri je sledila slovenščina (nivojski pouk - druga skupina) Učenci so dobili delovne liste, ki so jih morali reševati. Učiteljica je sedela za mizo in popravljala neke delovne liste. Niti enkrat jim ni prebrala navodil, kaj šele da bi jim razložila kaj morajo početi. Kdaj pa kdaj je vstala iz svojega stola in pogledala kako učenci rešujejo nalogo. Pri tem pa jih ni opozorila, da večina naloge ni reševala pravilno. Že v tistem času bi ji moralo biti jasno, da verjetno učenci sami niso razumeli navodil. Nato so skupaj preverili nalogo. Izmed desetih učencev je samo eden pravilno rešil delovni list. To pomeni, da bi obrazložitev učiteljice prišla prav vsakemu izmed učencev. Ko je ugotovila, da je samo eden razumel navodila je začela govoriti, kako so ti učenci nesposobni, da ne znajo napisati niti ene bogate povedi. Na glas pred vsemi pa je hvalila učenki iz tretjega nivoja, ki dosegata dobre rezultate tudi na tekmovanjih. Tudi na koncu ure jim ni razložila kakšna je bila njihova naloga. Vsi so ji mogli oddati svoje naloge, čeprav jih je pregledovala med samim poukom in je videla, da so naloge rešene napačno. Na začetku ni učence niti pozdravila in na koncu se ni od njih poslovila.

ZAKLJUČEK

Menim, da je praksa v prvem letniku zelo koristna. Ob prisotnosti na šolah nas je veliko ugotovilo ali nam ta poklic ustreza ali ne. Uporabno za nas bi bilo tudi, da bi se udeležili tudi kakšnega sestanka ali govorilne ure. To pa nam na šoli, kjer smo opravljali prakso, ni bilo omogočeno. Opazovali smo kakšne lastnosti ima dober in kakšne slab učitelj pa tudi o odnosih med učencih in učiteljih smo se naučili kar nekaj. Prepričana sem, da je uspešnost razreda odvisna tudi od dobre klime v razredu pa tudi od tega kako učenci in učitelji sodelujejo in komunicirajo.